

2019-06-10

Lärmiljöprogram för Vellinge kommun

Syfte

Inför kommande byggprocesser vill vi med vårt lärmiljöprogram tydliggöra att det handlar om så mycket mer än själva byggnaden när man bygger en fastighet för lärande och utbildning. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas¹ och det samma gäller i utformandet av nya lärmiljöer.

Bakgrund

I januari 2019 träffades utbildningsavdelningens alla 750 medarbetare i Vellinge kommun för en workshop i arbetet med framtidssäkrad utbildning. Senare under våren har en kommunövergripande arbetsgrupp tagit fram kommunens nya lärmiljöprogram. Under arbetet har arbetsgruppen varit på studiebesök samt inhämtat kunskaper och forskning gällande lärmiljöer. Referensgrupper med elever och pedagoger har också varit delaktiga i arbetet med att ta fram ett lärmiljöprogram.

Framtidssäkrad utbildning

Barn och unga växer upp i en tid när världen förändras exceptionellt snabbt – i en tid präglad av genombrott, men också av omställning. Banbrytande teknologier förändrar spelplanen för utbildning och yrkesliv. Av de jobb som kommer att finnas 2030, existerar många ännu inte. Kommer världen ens gå att känna igen 2030?

Vi behöver vara ödmjuka för att vi vet så lite om den värld som dagens ettåringar möts av när de lämnar våra verksamheter. Det enda vi kan vara säkra på är en värld som ständigt förändras. Förändring kommer vara ett konstant tillstånd. Med gemensamma krafter kan vi skapa förutsättningar för barn och unga att möta en föränderlig och oviss framtid och öka chansen för dem att bli välmående, trygga, aktiva och medvetna samhällsmedborgare. Det är vad framtidssäkrad utbildning handlar om.

Samtidigt som tekniska innovationer blir mer effektiva, fattas snabba logiska beslut och utvecklas till att bli mer mänskliga, framhålls mänskliga kvaliteter och en rad sociala färdigheter som allt viktigare. Förmåga att samarbeta behövs för att kunna lösa komplexa utmaningar och problem. Etik utvecklar ansvarsfulla medborgare med förutsättningar att skapa livskvaliteter för sig själv och sin omgivning. Empati, tolerans och kulturell förståelse behövs för att kunna förstå och sätta sig in i andra människors kontext.

...att utbilda för en värld i förändring

Framtidssäkrad utbildning innebär att vi fokuserar på att utveckla förmågor som ett samhälle i ständig förändring ställer krav på. Vi vet att samtidigt som – eller tack vare att samhället blir mer digitaliserat och automatiserat - ökar efterfrågan på unikt mänskliga kvaliteter och egenskaper. Sådana egenskaper är svåra att kopiera även i den mest avancerade artificiella intelligensen. De krävs inte bara för att bli framgångsrik i yrkeslivet utan också för att skapa livskvalitet för sig själv och sin omgivning. Genom att stimulera och utveckla dessa mänskliga kvaliteter, egenskaper och förmågor kan skolan skapa förutsättningar för barn och unga att ta sig an livets utmaningar men också förbereda dem för ett yrkesliv som vi idag bara kan föreställa oss.

Skolan som samhällsbyggare

Skolan skall möta framtidens behov. Vi formar framtiden med hjälp av skolan. Vår idé om morgondagens samhälle och hur skolan kan vara ett verktyg för att nå fram. Skolan är en viktig del i demokratibygget.

Byggnaden ska smälta in i och påverkar omgivningen och harmoniera med den omgivande miljön.

“Skolan mitt i byn” - gemensamma lokaler/vi tillsammans, kommer att vara en angelägenhet för hela samhället. En byggnad som erbjuder lärmiljö av hög kvalitet, en samlingsplats i samhället som möter behoven i närmiljön, en mötesplats för mångfald. Det ska också vara en verksamhet och byggnad som bygger broar mellan skola och föreningsliv.

Partnering behövs i samband med att skolan planeras, utformas och byggs. Under processen behöver det finnas en tillit och öppenhet mellan olika yrkeskategorier.

Förmåga att lära om och lära nytt

Framtiden kommer ställa krav på att barn och elever kan ställa om, tänka om, tänka nytt, utveckla sin kompetens och troligtvis hitta nya vägar i ett arbetsliv präglad av utveckling och omställning. Viljan att uppdatera kunskaper, lära nytt och utvecklas kommer tillsammans med nyfikenhet att vara avgörande för barns och ungas kommande yrkesliv och framtida livschanser.

Barnen och eleverna i Vellinge kommun ska känna att de kan göra skillnad. Arbetsmiljöerna ska uppmuntra till aktivitet och kreativitet. Utbildningen ska fostra till självständighet, initiativförmåga, vilja och våga möta nya "saker". Man skall i lärmiljöerna öva i att driva sin egen lärprocess, man skall ges möjlighet att lyckas och misslyckas, och inte minst skall man lämna våra verksamheter med motivation och lust att fortsätta att lära och utvecklas.

Världen behöver fler medborgare som vill göra skillnad - medvetna och ansvarstagande medborgare.

Grundkompetens och specialisering

Vellinge kommun strävar efter att ha välutrustade lokaler och utrymmen som kan ge grund och specialisering i allt ifrån språk- till laborationssalar. Lokalerna ska hålla hög kvalitet och skapa möjligheter för samarbeten och för att bedriva undervisning av hög kvalitet.

Som elev har man möjlighet att inhämta alla grundläggande kunskaper som behövs för fortsatt bildning, men även tillgång till lärare, material och lokaler för att inhämta specialistkompetenser.

Lokalerna ska inbjuda till skapande och undersökande arbete samt lek, eftersom det är viktiga delar i lärandet. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer till handling.

Lärmiljöerna ska anpassas vad gäller utformning och inredning så att de är lätta att överblicka och så att eleverna känner att de ingår i ett sammanhang. Möjligheten ska finnas att arbeta utifrån sina förutsättningar och utmanas idet egna arbetet och tillsammans med de övriga eleverna.

Varje elev ska få möjlighet att bilda sig, växa med sina uppgifter och använda olika uttrycksformer.

Nyfikenhet och kreativitet

Vellinge kommuns skolor ska vara kreativa mötesplatser som utmanar och inspirerar eleverna till nyfikenhet och lärande för livet. Skolan ska vara en mötesplats för mångfald, för olika elever i olika åldrar. Skolan ska erbjuda lärmiljöer för praktiskt och laborativt arbete och en mångfald av kreativa uttrycksformer. Vi formar attraktiva lärmiljöer. Lärmiljön är en extra pedagog. Moderna lärverktyg och interaktiva mötesplatser kompletterar de övriga lokalerna.

Vi har positiva och höga förväntningar på varandra i skolan. Vi menar att en positiv elevsyn, varierande lärmiljöer, en kombination av utmaningar och stöd ger eleverna förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Goda relationer och tillit till att skolan kan göra skillnad för varje elev är en viktig grund för att lyckas. Eleverna ska ges möjlighet att ta ett ökat ansvar för sitt lärande i takt med att de utvecklas.

Vi arbetar för att våra elever utvecklas till ansvarstagande, kreativa och självständiga individer som tar en aktiv del i vårt samhälle. Skolan ska ha ett nära samarbete med närmiljön och föreningslivet. Några exempel är projektinriktat tematiskt arbetssätt, kommunikativa pedagoger och att lärandet sker i samspel med andra.

Utomhusmiljön uppmuntrar till lek och rörelse. Rymliga gröna utemiljöer behövs för starka och friska barn. Elever uppskattar att det finns rum i rummet och olika miljöer att vistas i och utforska. "En glad knopp i en aktiv kropp", är fortfarande en sanning. Aktuell forskning visar att lek och rörelse är en förutsättning för god inlärning och välmående.

Drivkraft och självledarskap

Vellinge kommuns skolor ska vara mötesplatser som utmanar och inspirerar eleverna genom att skapa olika möjligheter för lärande. Skolan ska erbjuda lokaler både i inne- och utemiljön för att skapa förutsättningar för olika sorters gemensamt och individuellt arbete. Möjligheter ska finnas för nya samarbeten och aktiviteter utifrån elevernas förutsättningar och mål. Skolan ska vara öppen och erbjuda olika verksamheter under dygnet.

Entreprenöriella arenor som t ex Makerspace skapar förutsättning för varierat samverkande i ett ämnesövergripande lärande.

Flexibiliteten skapar förutsättningar för såväl samarbete och interaktion som integritet och reflektion. Lokalerna byggs för att vara anpassningsbara och möjliga att påverka, på kort och lång sikt, till den verksamheten som behöver använda lärmiljön.

Skolans lärmiljö skall signalera olikheter och möjligheter.

Social kompetens och hälsomedvetenhet

Vellinge kommuns skolor ska inbjuda till trygghet och arbetsro i kombination med samarbete och kreativa processer. Skolan ska vara inbjudande och erbjuda olika områden för social samvaro och lokalerna och utemiljöerna ska inspirera till samvaro.

Barnen och eleverna ska känna att de blir sedda och inkluderade. Lokalerna ska vara öppna och välkomnande för att skapa god arbetsmiljö och motverka kränkningar.

Lokalerna ska vara anpassningsbara för att möta det behov som olika elevgrupper kan ha. Miljön i skolan ska vara anpassad för tillgänglighet och våra olikheter med bl a god ljus- och ljudmiljö samt avskildhet och gemenskap

Miljön ska gynna elevernas/barnens och personalens välbefinnande och livskraft både inomhus och utomhus.

Inkludering dvs skolan ska kunna möta eleverna utifrån deras behov och

förutsättningar, flexibilitet, tillgänglighetsmodellen, rörelse hela dagen, olika typer av miljöer i form av rumstyper med olika storlek och med olika utrustning.

Hållbarhet

Vellinge kommuns skolor ska präglas av hållbarhetstänkande både i verksamheten och den fysiska miljön. Verksamheten ska värna om välmående både för barnen, personalen och tillvarata vår jord och vårt klimat. Alla aktörer ska agera långsiktigt inför framtiden.

En positiv och attraktiv lärmiljö utgör en viktigt grund.

Skolans fysiska miljö ska vara tillgänglig och skapa förutsättningar för lärande och bidra till utveckling. I ett rum för lärande behövs god kvalitet i den auditiva miljön, den visuella miljön och luftmiljön. Utformningen av den fysiska miljön ska även ge förutsättningar för socialt samspel, vilket ligger till grund för vår möjlighet till delaktighet. Innemiljön behöver ge stöd för den pedagogiska verksamheten, fysisk aktivitet, vila, eftertanke, återställning eller påfyllnad av energi och egen aktivitet eller fri lek. De behov av rumsfunktioner som finns i lärmiljön kan samlas i 5 begrepp: presentation, produktion, interaktion, reflektion och rekreation².

Det estetiska perspektivet ska inte underskattas, i detta ligger bland annat materialval, färger och utsmyckning.

- Psykosocial lärmiljö

En miljö som främjar bra relationer mellan personal och elever/barn både utomhus och inomhus.

Arbetet i byggnaden ska bidra till en demokratisk värdegrund, ökat socialt klimat, trygghet och gemenskap

- Ekologisk hållbarhet

Byggnaden präglas av ett medvetet ansvar för klimat och miljö, byggnaderna ska planeras så att resurshushållning och kretslopp är naturligt gällande material och långsiktighet gällande effektiva tekniska system.

- Ekonomisk hållbarhet

Lokalerna används effektivt och kan vara till glädje för många.

Lokalerna ska vara ändamålsenliga och yteffektiva med hög nyttjandegrad och samverkansmöjligheter

Arbetsgrupp:

Fredrik Menkus Wegbratt

Liselotte Johnsson

Louise Erlandsson

Sofie Hardenstedt

Maria Koistinen Hellborg

Robert Seremet

Anja Ritzau

Källor:

LGR 11

SKL – Inkluderande lärmiljöer För att alla elever ska nå sin fulla potential anser SKL att skolans lärmiljöer behöver vara inkluderande. Ett synsätt som bidrar till att skolan som organisation bättre möter elevers olikheter. Rapport: Olika är normen - att skapa inkluderande lärmiljöer i skolan

Framtidens lärmiljöer Nacka skolor Inkluderande lärmiljöer SKL

Kinnarps Skelleftea.se sabo.se

OECD Schools för 21 century learners samt boken World Class

SPSM - Värderingsverktyg för en tillgänglig utbildning